

Liệu Việt Nam lại trở chuyển tàu vào tương lai?

BBC

Đoàn Xuân Kiên

Viết từ London, Anh
1 tháng 5 2020

Bản quyền hình ảnh GETTY IMAGES Image caption Hàn Quốc truyền cảm hứng về một đất nước thành công

Đất nước đã thống nhất 45 năm. Đây là thời gian đủ để Đài Loan vươn lên thành một nước phát triển phần vinh, phong phú vốn liếng đầu tư sang các quốc gia khác, kể cả Trung Hoa lục địa.

Không đầy 40 năm, kể từ 1964, quốc gia Nam Hàn đã trở thành cường quốc kinh tế vào hàng cường quốc thứ 9.

Việt Nam ta thì sao? Sau 45 năm thống nhất và rất nhiều công lao xây dựng đất nước, đất nước vẫn chưa thoát ra tình cảnh một xã hội nghèo túng, một nền

kinh tế nhiều phần lệ thuộc vào sự cho thuê vốn, xuất khẩu lao động, và thiếu vắng một nền sản xuất công nghiệp cao cấp.

Nguyên do tình trạng tù đọng chẳng đâu xa: chính lẽ lối tổ chức xã hội, hệ thống quản lí xã hội phải chịu trách nhiệm cho sự trì trệ bao lâu nay.

Trận đại dịch rồi sẽ qua đi

Cho đến lúc này, trận dịch CoVid-19 đã kéo dài hơn 4 tháng, kể từ khi Trung Quốc chính thức công khai vào cuối tháng 12/2019.

Chỉ trong hơn bốn tháng, dịch đã cướp đi sinh mạng của hơn 200 nghìn người trên toàn thế giới.

So với những trận dịch trước của thế kỉ này, như SARS (2003), dịch cúm gia cầm H5N1 (2009), hay dịch Ebola (2014), hệ quả của trận dịch lần này thật là nặng nề trên nhiều mặt sinh hoạt xã hội.

Quốc gia nào giàu hay nghèo cũng sẽ phải đương đầu những khó khăn trong việc khởi động kinh tế sau khi dỡ bỏ lệnh phong toả xã hội.

Bản quyền hình ảnh GETTY IMAGES Image caption Đài Loan đã phát triển từ chế độ độc tài sang dân chủ

Trong suốt thời gian phong toả xã hội, nhà nước phải chi những khoản ngân sách vĩ đại chưa từng có tại nhiều nước để ứng phó với việc đình chỉ hoạt động kinh tế xã hội. Mặc dầu vậy, nhiều công ti kinh doanh phải đóng cửa, nhân viên lâm cảnh thất nghiệp, sản lượng kinh tế sút giảm nghiêm trọng.

Lề thói ứng xử của những cường quốc

Hệ quả về kinh tế là hiển nhiên. Mọi quốc gia đang phải chịu trận với dịch Covid-19 sẽ cần một thời gian để phục hưng kinh tế.

Tuy nhiên, qua trận dịch lần này, thế giới đã bàng hoàng nhận ra rằng mặc dầu thế giới đã đi sâu vào toàn cầu hoá từ lâu nhưng đã co cụm vào chủ nghĩa dân tộc hẹp hòi và thiếu sự chung tay giúp sức đáng lẽ cần phải có.

Trước tiên là sự che giấu có chủ ý của nhà cầm quyền Trung Quốc trong suốt thời gian hai tháng trời từ tháng 9/2019 đến tháng 12/2019, khi mới phát hiện dịch bệnh. Thế giới bên ngoài không được thông tin gì về dịch.

Đến khi chính thức công bố nạn dịch, nhà nước Trung Quốc lại cố ý che giấu những gì thế giới cần nên biết về coronavirus.

Bản quyền hình ảnh GETTY IMAGES Image caption Linh Hàn Quốc đánh trận ở Nam Việt Nam 1966

Sự che giấu có chủ ý này đã dẫn đến những thắc mắc chính đáng của truyền thông quốc tế và các nhà lãnh đạo quốc gia phương tây khi họ yêu cầu nhà nước Trung Quốc hãy minh bạch trong vấn đề thông tin.

Những động thái vụng về của nhà nước Trung Quốc khi trục xuất những kí giả Hoa Kỳ, tung hoả mù là đoàn đại biểu quân đội Hoa Kỳ đã đem covid-19 vào Vũ Hán, đòi hỏi không gọi tên dịch là dịch Vũ Hán, chọc giận báo chí Đức, đã chỉ gây hoài nghi thêm nữa trong chính giới các nơi.

Tổng thống Pháp, ngoại trưởng Anh, và nhiều nhà lãnh đạo thế giới đã phát biểu lịch sự nhưng đủ cương quyết về những dấu hỏi cần có sự trả lời thoả đáng của nhà nước Trung Quốc.

Sự nghi ngờ của các nước dân chủ về thiện chí của Trung Quốc trong việc hợp tác quốc tế trong trận đại dịch lần này còn được tăng thêm nữa khi họ nghĩ đến mưu đồ mờ ám của Trung Quốc trong toàn bộ sự kiện dịch covid-19 có thể không phải là một thiên tai mà chính là một tai nạn do sự bất cẩn của những người làm việc tại một Trung tâm nghiên cứu vũ khí sinh học Vũ Hán.

Trận dịch Covid-19 lần này là lời cảnh báo mới nhất về tham vọng bá quyền của Trung Quốc.

Bản quyền

hình ảnh GETTY IMAGES Image caption Lãnh đạo Trung Quốc Tập Cận Bình

Thế giới đã có thể nhận ra những toan tính, những nước cờ chuẩn bị cho cuộc lấn sân của Trung Quốc qua những động thái đầy tính bạo động trên Biển Đông.

Hiện nay, lợi dụng tình trạng lúng túng của Hoa Kỳ và châu Âu phải đối phó với trận dịch, Trung Quốc đã nhanh chóng xua lực lượng hải quân ra thao túng Biển Đông, uy hiếp các nước trong vùng.

Động thái đã lật tẩy Trung Quốc về những hành vi gọi là nghĩa cử mới gần đây là những gói viện trợ nhân đạo gửi tặng Ý, Hoa Kỳ trong mùa dịch.

Và thế giới sẽ tỉnh ngộ về một đối tác nham hiểm trong quan hệ với Trung Quốc.

Những gì sẽ đến sau trận dịch?

Hiện nay chưa thấy dấu hiệu của một mặt trận quốc tế để khống chế tham vọng bá chủ của Trung Quốc. Liên minh Châu Âu đương còn bận đối phó với dịch. Hoa Kỳ cũng đang sa lầy trong cơn dịch vì những đối sách bất nhất và thất thường của giới lãnh đạo.

Mặc dầu vậy, khi các cường quốc kinh tế phương Tây đã nhận ra chân tướng giả hình của Trung Quốc trong quan hệ kinh tế và thương mại thì cũng là lúc họ nhìn ra cái bẫy nguy hại của thị trường 1.4 tỉ người kia.

Hàng hoá rẻ tiền của Trung Quốc ồ ạt vào thị trường phương Tây đã làm các doanh nghiệp bản xứ khó khăn không ít trong việc duy trì sản xuất và tạo công ăn việc làm cho người dân sở tại. Nhưng mối hại lớn lao hơn nữa là hàng hoá phương Tây đã bị lấy cắp sở hữu trí tuệ các sản phẩm công nghiệp cao cấp, bị hàng nhái lũng đoạn. Sau ba bốn thập niên giao thương với Trung Quốc, phương Tây chỉ thấy họ bị người đối tác lừa đảo. Sự lừa dối mới nhất, sâu độc nhất là qua ứng xử của nhà cầm quyền Trung Quốc trong trận dịch hiện nay.

quyền hình ảnh REUTERS Image caption Đại dịch virus corona làm mối quan hệ Trump-Tập tòi tệ hơn

Những động thái sắp có của thế giới phương Tây sẽ như thế nào là còn tùy thuộc bản lĩnh của giới lãnh đạo các cường quốc kinh tế châu Âu và Hoa Kỳ.

Lớp người lãnh đạo dân túy rồi sẽ qua đi, để bài toán Trung Quốc sẽ được giải một cách xứng tầm với những mưu toan nham hiểm của Đảng CSTQ đối với thế giới.

Dù thế nào đi nữa, một trật tự thế giới mới sẽ hình thành sau khi trận dịch này qua đi.

Trận dịch này cũng không cho Trung Quốc nhiều cơ may, khi mà nguy cơ tái phát dịch còn tiềm phục tại chính Trung Quốc.

Bản quyền hình ảnh AFP Image caption Trung Quốc đã gửi đội ngũ và thiết bị y tế sang trợ giúp các nước bị ảnh hưởng nặng nề bởi dịch Covid-9

Bộ máy kinh tế là xương sống cho tham vọng cường quốc bá chủ của Trung Quốc thì cũng đang có những khó khăn do hậu quả của dịch. Ẩn dưới bộ mặt hào nhoáng của một cường quốc là một Trung Quốc có khá nhiều mầm loạn:

(a) một nhà nước tập quyền toàn trị, không chừa sức mạnh bạo lực để giữ yên sơn hà. Trong quá trình cai trị 70 năm của Đảng CSTQ, đã có nhiều phen bộ máy cầm quyền sẵn sàng dùng bạo lực để giữ vững địa vị cai trị, từ cuộc đại nhảy vọt bi thảm những năm 1950 đến "cách mạng văn hoá" (1968), Thiên An Môn (1989), những trại lao cải giam cầm hàng triệu người Duy Ngô Nhĩ hiện nay...

(b) Trong tình hình còn phải đối phó với dịch hiện nay, bộ máy kinh tế Trung Quốc khó có thể khởi động như trước đây: thị trường rộng lớn của hàng hoá Trung Quốc là ở phương Tây, nay bị đình trệ hết cả, sẽ không giải gỡ sự ách tắc của sản xuất. Kinh tế khó khăn kéo theo nạn thất nghiệp lớn lao, khối nợ tài chính công càng lên cao...

Bản quyền hình ảnh SCIENCE PHOTO LIBRARY Image caption Một phòng thí nghiệm ở Nga đang thử nghiệm thuốc điều trị Covid-19

Đây là một quả bom hẹn giờ khác trong lòng xã hội Trung Quốc. Đảng CSTQ Trung Quốc sẽ không thể khoan tay chờ mìn loạn này nổ ra, vì nó sẽ kéo theo những đổ nát khôn lường của Trung Quốc, mà hệ quả lớn nhất sẽ là một nước Trung Quốc vỡ ra nhiều mảnh, như tình trạng Nam Tư sau Tito cuối thế kỷ trước.

(c) Trận dịch hiện nay hẳn là sẽ bó tay Trung Quốc đối với những tham vọng bá quyền của họ. Sau trận dịch làm rung chuyển kinh tế toàn cầu này, thế giới sẽ không dễ dàng tham lợi mà quên mối nguy lớn lao của Trung Quốc.

Ở trên đã nói đến một động thái của thế giới bên ngoài đối với sự đối trá của Trung Quốc trong thời gian khởi phát trận dịch covid-19: đơn kiện Trung Quốc. Đây có thể gọi là lời cảnh báo về sự đối trá cố hữu của lễ thói cai trị toàn trị mang nhãn hiệu cộng sản.

Trong bối cảnh lớn ấy, Việt Nam sẽ ra sao?

Trong bối cảnh chung của thế giới nói chung và trong khu vực địa chính trị Đông Nam Á, Việt Nam sẽ hành xử như thế nào để khởi trở chuyến tàu về tương lai?

Bản quyền hình ảnh MIKHAIL SVETLOV/GETTYImage caption Tổng bí thư, chủ tịch nước Nguyễn Phú Trọng

Từ tháng 1/2020 đến nay, nhà nước Việt Nam đã nhanh chóng đề ra chủ trương "chống dịch như chống giặc". Nhà nước đã dùng phương pháp nhanh, rẻ, phù hợp với điều kiện của nước mình. Biện pháp cách li triệt để những cá nhân có thể là nguồn lây nhiễm, và sau đó là biện pháp giãn cách xã hội trong mấy tuần lễ đều là những biện pháp kiên quyết và đúng. Nhờ thế mà trong suốt thời gian ba tháng qua, tình hình lây lan dịch bệnh được khống chế tốt.

Tuy vậy, suốt thời gian giãn cách, lực lượng lao động tự do là thành phần khổ nhất. Chẳng qua là vì sợ dịch, sợ nhà nước trấn áp mà nhân dân đã chịu ép mình giãn cách dù phải chịu cảnh đói khổ trong suốt mấy tuần giãn cách xã hội.

Chẳng vậy mà chỉ mới nghe phong thanh là sẽ nới lỏng giãn cách, người dân lao động đã túa ra đường đi kiếm sống, vì đó là đời sống của họ, nhà nước có lo nỗi đâu!

Không thể dùng thành quả của ba tháng vừa qua làm công lao lãnh đạo của đảng CSVN, và cũng khó có thể nói rằng người dân tuân phục chỉ thị giãn cách của nhà nước là vì họ phát huy chủ nghĩa yêu nước.

Nói quá sự thật sẽ trở thành dối trá như bao nhiêu thành tích dối trá ghi trong lịch sử đảng.

Bản quyền hình ảnh REUTERS Image caption Đảng Cộng sản là đảng duy nhất ở Việt Nam hiện thời

Vả chăng, không thể nhắm mắt tự ca ngợi đảng mà có thể xoay chuyển được tình hình cụ thể trước mắt, là: nguy cơ tái phát dịch Covid-19 vẫn còn treo lơ lửng trên đầu người dân, và không thể tiếp tục sử dụng biện pháp sẵn lòng cách li bằng khối nhân sự cồng kềnh lãng phí nặng tính chất áp chế, truy bức hơn là vì tôn trọng người dân.

Giải pháp hữu hiệu và tiết kiệm nhân lực vẫn phải là giải pháp dịch tễ học: xét nghiệm virus trên từng người.

Trước mắt đã thế, nhìn về tương lai sau dịch, có thể thấy đất nước chúng ta đang trải qua một thời cơ rất tốt cho một cuộc thay đổi có tính quyết định cho tương lai: dứt khoát giã từ con đường lệ thuộc vào đế quốc Trung Hoa như suốt thời gian từ 1949 đến nay.

Trong bao nhiêu năm nay, nhà nước Việt Nam chỉ tiếp tục chọn lựa con đường dễ dãi là trượt theo lối mòn của địa chính trị thời chiến tranh lạnh.

Trung Quốc đã trao súng đạn vào tay con em Việt Nam tại miền Bắc để thay họ bắn giết anh em mình ở miền Nam, và đảng CSVN đã gọi đó là chiến tranh chống Mỹ cứu nước. Mía mai thay, khi dứt chiến tranh, đảng CS Trung Quốc lại đòi lại chi phí chiến tranh mà họ cho miền Bắc "vay" trong chiến tranh.

Bản quyền hình ảnh GETTY IMAGES Image caption Dân số Việt Nam đã hơn 96 triệu

Đã 45 năm độc lập thống nhất, bỏ ra lượng vốn liếng cao hơn nhiều so với Nam Hàn và Đài Loan trong 30 năm đầu tư phát triển của họ. Kết quả thế nào thì thực tế cho ta câu trả lời hiển nhiên. Không thể trách ai, chỉ có thể trách là đảng cầm quyền đã không chọn lựa con đường độc lập dân tộc và phát triển.

Kể từ khi đất nước vào cuộc đổi mới, đảng CSVN đã chọn con đường đi theo chủ nghĩa tư bản thân hữu, trong đó liên minh giữa kẻ có quyền và bọn thương nhân có tiền, dẫn đến tệ nạn tham nhũng chưa từng thấy trong lịch sử Việt Nam thời hiện đại.

Đó là con đường của thứ chủ nghĩa tư bản chỉ nảy sinh trong những xã hội cộng sản hay độc tài toàn trị khắp nơi, từ Liên Bang Nga sang Trung Quốc, từ Đông Nam Á sang Châu Mĩ La Tinh và Châu Phi. Mô hình tư bản chủ nghĩa như thế đã không làm giàu cho đất nước mà chỉ phục vụ những nhóm lợi ích trong lòng thiểu số cầm quyền mà thôi.

Kết quả phải đến của mô hình gọi là phát triển này là: sau 45 năm thống nhất, đất nước ta vẫn rơi xuống thứ hạng của một quốc gia nghèo nàn lạc hậu. Bộ mặt phần hoa xa xỉ của các thành phố từ Bắc vào Nam chỉ là bộ mặt giả tạo của một đất nước đã lỡ những chuyến tàu đi về dân chủ và phồn vinh.

Liệu sẽ lại trở chuyển tàu lịch sử về tương lai?

Việt Nam chúng ta đang phải đối mặt trước ngã ba đường: hoặc tiếp tục chọn con đường của đảng CSVN đi suốt 45 năm nay, chỉ dẫn đến nghèo đói lạc hậu của thân phận làm thuê ngay trên quê hương mình, hay là con đường độc lập dân tộc, dân chủ và phồn vinh.

Có thể những thắng lợi của một thời chiến tranh giành độc lập thống nhất đã được đảng CSVN khoác lên những hào quang như là những điều thần kì, và hầu như lịch sử chưa đủ một độ lùi cần thiết để giải hoặc những hào quang thời chiến đó.

Tuy nhiên, điều hiển nhiên là trong 45 năm qua, sự lãnh đạo của đảng CSVN đối với việc xây dựng đất nước trong hoà bình đã là một thất bại khó chối cãi.

Bản quyền hình ảnh GETTY IMAGES Image caption Việt Nam đang có dân số trẻ

Bao nhiêu công của, bao nhiêu sức dân, bao nhiêu đầu tư vào xây dựng và phát triển đất nước xứng tầm thời đại đã không đưa đến những kết quả mong muốn. Nguyên nhân đầu tiên và cuối cùng vẫn là sự thao túng độc quyền của đảng CSVN đã triệt tiêu sức bật của đại khối dân tộc, lãng phí bao nhiêu trí tuệ sáng tạo của các tầng lớp xã hội khác nhau trong cộng đồng dân tộc.

Đã có nhiều tiếng nói trung thực của những công dân, những tổ chức chính trị yêu nước, cùng khuyến nghị đảng cầm quyền nên vì quyền lợi của dân và nước mà nhìn ra con đường về tương lai. Điển hình là Thư Ngỏ của 61 đảng viên đảng CSVN đề ngày 27/04/2014 gửi Ban Chấp hành Trung ương và toàn thể đảng viên Đảng Cộng sản Việt Nam, trong thời gian chuẩn bị đại hội đảng CSVN khoá XII. Đó là những tiếng nói của lương tâm đảng viên, cũng là phù hợp với tiếng nói của những người dân chủ Việt Nam khắp nơi.

Hiện nay, cuộc cờ thế giới đang ngã theo hướng tranh giành ảnh hưởng của ba cường quốc có thế lực hiện nay: Hoa Kỳ, Nga và Trung Quốc. Cả ba quốc gia này đang trải qua những biến động khó lường trong thời đại dịch hiện nay. Cả ba nước này đều đang đi những bước khác nhau nhưng cùng chuẩn bị cho cuộc thư hùng tranh giành thế mạnh cho cuộc phân chia trật tự thế giới mới.

Việt Nam chúng ta cần chuẩn bị cho một chọn lựa tốt nhất cho hành trình về tương lai dân chủ và phồn vinh.

Giải pháp tối ưu cho một cuộc lên đường về tương lai sáng láng cho đất nước phải là một huy động sức mạnh toàn diện của đại khối dân tộc, dứt khoát loại bỏ óc độc quyền chính trị, chuyên đoán trong quản lí đất nước.

Huy động sức mạnh đại khối dân tộc không gì bằng đường lối đại đoàn kết dân tộc, phát huy sức mạnh trí tuệ toàn dân trong việc xây dựng đất nước trong thời hậu đại dịch này, trong một chiều hướng mới của trật tự thế giới đang hình thành từ hệ quả nặng nề của trận đại dịch.

Chỉ có thế, đất nước chúng ta mới khởi trở thêm lần nữa chuyển tàu lịch sử tiến về tương lai độc lập dân tộc và phồn vinh.